EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 04 22
COM(2014) 229 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI

pagal Tarybos direktyvos 2006/112/EB 395 straipsnį

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI

pagal Tarybos direktyvos 2006/112/EB 395 straipsnį

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva) 395 straipsnį Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai leisti bet kuriai valstybei narei imtis specialių priemonių, nukrypstant nuo šios direktyvos nuostatų, kad būtų supaprastinta PVM surinkimo procedūra arba užkirstas kelias tam tikrų formų mokesčių vengimui ar sukčiavimui. Kadangi pagal tą procedūrą numatomos nuo bendrų PVM sistemos principų nukrypti leidžiančios nuostatos, laikantis nuoseklių Europos Teisingumo Teismo sprendimų tokios nukrypti leidžiančios nuostatos turėtų būti ribotos taikymo srities ir proporcingos.

Pranešimu, kurį Komisija užregistravo 2013 m. lapkričio 27 d., Vengrija, remdamasi Direktyvos 2006/112/EB (toliau – PVM direktyva) 199b straipsniu[1], paprašė leisti taikyti specialią Greitojo reagavimo mechanizmo (GRM) priemonę nukrypstant nuo PVM direktyvos 193 straipsnio, kad galėtų taikyti atvirkštinio apmokestinimo tvarką cukraus tiekimui. Tačiau Komisija negalėjo patvirtinti siūlomos priemonės, nes nebuvo įvykdytos pagrindinės teisinės sąlygos[2].

Išsiuntus pranešimą pagal GRM sistemą, vadovaujantis PVM direktyvos 199b straipsnio 2 dalies paskutine pastraipa turi būti užpildytas ir prašymas dėl įprastos nukrypti leidžiančios nuostatos pagal PVM direktyvos 395 straipsnį. Tuo pačiu raštu, kuriuo pranešė apie GRM, Vengrija paprašė leisti taikyti, kaip minėta, atvirkštinio apmokestinimo tvarką cukraus tiekimui.

Vadovaudamasi tos direktyvos 395 straipsnio 2 dalimi 2014 m. kovo 19 d. raštu Komisija pranešė kitoms valstybėms narėms apie Vengrijos prašymą. 2014 m. kovo 20 d. raštu Komisija pranešė Vengrijai turinti visą informaciją, būtiną prašymui įvertinti.

2. ATVIRKŠTINIS APMOKESTINIMAS

Asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti PVM, pagal PVM direktyvos 193 straipsnį yra prekes tiekiantis ar paslaugas teikiantis apmokestinamasis asmuo. Taikant atvirkštinio apmokestinimo tvarką atsakomybę siekiama perkelti apmokestinamajam asmeniui, kuriam tiekiamos prekės.

Karuselinis sukčiavimas vykdomas, kai prekiautojai, pardavę savo produktus, išvengia PVM mokėjimo mokesčių administratoriams. Tačiau jų klientai turi teisę į mokesčio atskaitą, nes turi galiojančią sąskaitą faktūrą. Piktybiškiausia šio mokesčių vengimo forma – kai pagal karuselinio sukčiavimo metodą (pagal kurį prekės ar

[1] Nustatytas 2013 m. liepos 22 d. Tarybos direktyva 2013/42/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos, kiek tai susiję su kovos su sukčiavimu pridėtinės vertės mokesčiu Greitojo reagavimo mechanizmu (OL L 201, 2013 7 26, p. 1).

[2] 2013 m. gruodžio 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo Vengrijai neleidžiama pradėti taikyti specialios Greitojo reagavimo mechanizmo priemonės nukrypstant nuo Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio (OJ L 341, 2013 12 18, p. 68).

paslaugos parduodamos iš vienų valstybių narių į kitas) tos pačios prekės tiekiamos arba tos pačios paslaugos teikiamos kelis kartus, nemokant PVM mokesčių administratoriams. Nustatyta, kad kai tokiais atvejais prievolė sumokėti PVM tenka asmeniui, kuriam tiekiamos prekės ar teikiamos paslaugos, atvirkštinio apmokestinimo tvarka panaikinama galimybė tokiu būdu išvengti mokesčių.

3. PRAŠYMAS

Pagal PVM direktyvos 395 straipsnį ir vadovaudamasi pranešimu apie GRM Vengrija prašo, kad Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, leistų Vengrijai taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo PVM direktyvos 193 straipsnio ir kuri susijusi su atvirkštinio apmokestinimo tvarkos taikymu cukraus, kurio svoris viršija 200 kg, tiekimui.

Remiantis Vengrijos pateikta informacija, panašu, kad su sukčiavimu susijusios problemos tame sektoriuje prasidėjo dar 2007 m. Tačiau 2013 m. pastebėta, kad nesumokėto PVM suma ypač išaugo (remiantis tuometiniais duomenimis apie pirmuosius tris tų metų ketvirčius). Tokiomis aplinkybėmis taikomos kovos su sukčiavimu priemonės, Vengrijos nuomone, būtų nepakankamos kovai su augančiu sukčiavimu.

4. KOMISIJOS NUOMONĖ

Kai Komisija gauna prašymus pagal 395 straipsnį, ji juos išnagrinėja, siekdama užtikrinti, kad būtų įvykdytos pagrindinės tokių prašymų patenkinimo sąlygos, t. y. ji nustato, ar dėl siūlomos specialios priemonės apmokestinimo tvarka taps paprastesnė apmokestinamiesiems asmenims ir (arba) mokesčių administratoriams, arba ar pasiūlymu užkertamas kelias tam tikroms mokesčių slėpimo ir vengimo rūšims. Šiuo atžvilgiu Komisija visada laikėsi riboto, atsargaus požiūrio, siekdama užtikrinti, kad nukrypti leidžiančiomis nuostatomis nebūtų trikdomas bendros PMV sistemos veikimas, kad jų taikymo sritis būtų ribota, jos būtų reikalingos ir proporcingos.

Visų pirma, Komisija pastebi, kad tai jau trečias kartas per metus, kai Vengrija pateikia prašymą, susijusį su žemės ūkio produktais (pirma pateikti prašymai dėl grūdų ir aliejinių augalų sėklų, kiaulių, o dabar – dėl cukraus).

Kaip ir kiaulininkystės bei pašarų sektorių atveju ((COM)2013 148 *final*), Komisija laikosi nuomonės, kad aptariamos rūšies prekė (cukrus) yra tokio pobūdžio, kad galima sudaryti sąlygas auditui konvencinėmis kontrolės priemonėmis ir nėra būtina įgyvendinti atvirkštinio apmokestinimo tvarkos.

Be to, taikant atvirkštinio apmokestinimo tvarką galutiniam vartojimui skirtoms prekėms, pvz., cukrui, visada kyla rizika, kad sukčiavimas persikels į kitą tiekimo grandinės dalį ir, nepaisant pasiūlymo taikyti ribą, gali tapti dar sunkiau kontroliuojamas. Dėl šios priežasties valstybės narės į Atvirkštinio apmokestinimo direktyvą[3] sąmoningai neįtraukė galutiniam vartojimui skirtų žemės ūkio produktų. Toks modelis taip pat pateisinamas rizika, kad sukčiavimas sektoriuje, kurio ekonominė reikšmė keliose valstybėse narėse yra gana didelė, gali persikelti į kitas

[3] 2013 m. liepos 22 d. Tarybos direktyva 2013/43/ES, iš dalies keičianti Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatas dėl atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo neprivalomo ir laikino taikymo tam tikroms paslaugoms, kurias teikiant gali būti sukčiaujama (OL L 201, 2013 7 26, p. 4).

valstybes nares. Iš ankstesnės patirties, susijusios su grūdais ir aliejinių augalų sėklomis, matyti, kad ši rizika daugiau nei hipotetinė.

Bet kuriuo atveju, nukrypti leidžianti nuostata nėra ilgalaikė išeitis ir ja nekompensuojama nepakankama apmokestinamųjų asmenų priežiūra šioje rinkoje. Iš to, kad pateikiama nemažai prašymų, galima daryti išvadą, kad Vengrijos žemės ūkio sektoriaus kontrolės srityje esama struktūrinių problemų, todėl jas reikia spręsti kitu būdu.

Kalbant šia tema, iš Vengrijos spaudoje viešai skelbiamos informacijos Komisija sužinojo apie įtarimus dėl galimo blogo valdymo, dėl kurio sektoriuje galėjo kilti kliūčių tinkamai surinkti mokesčius. Reikėtų pastebėti, kad dėl šių problemų susiklostė sudėtinga padėtis. Todėl panašu, kad būtina rasti politinio, administracinio ar net teisminio lygmens sprendimą minėtai padėčiai spręsti ir įprastai mokesčių administracijos veiklai užtikrinti, o prireikus – pagerinti ar atkurti.

Kalbant apie sukčiavimo mastą, prarastos PVM pajamos minėtame sektoriuje yra didelės, tačiau, palyginti su bendra apskaičiuota Vengrijos PVM nepriemoka, jos sudaro tik 0,291 % (2011 m. duomenimis)[4], vadinasi, būtina rasti visapusiškesnį PVM kontrolės ir surinkimo problemų sprendimą.

Savo prašyme Vengrija nurodo, kad buvo imtasi tam tikrų kovos su sukčiavimu šiame sektoriuje priemonių (be kita ko, pvz., įdiegta geresnė registracijos procedūra, vykdomi veiksmingesni patikrinimai, padidintos baudos, vykdomas mokesčių administratorių ir muitinės bendradarbiavimas). Tačiau Vengrija kol kas įgyvendino ne visas rekomendacijas, kurias šiuo klausimu jau yra pateikusi ES.

Komisijos nuomone, priemonės turėtų būti labiau susijusios su mokesčių kontrolės veiksmingumo didinimu, o ne su naujų prievolių apmokestinamiesiems asmenims nustatymu. Komisija pastebi, kad mokestinės prievolės Vengrijoje jau ir taip yra pakankamai didelės ir kad šalis, remiantis Pasaulio banku, užima žemą vietą lengvumo mokėti mokesčius reitingų lentelėje[5].

Remdamasi visais šiais argumentais, Komisija padarė išvadą, kad nukrypti leidžianti nuostata, pagal kurią būtų leidžiama taikyti atvirkštinio apmokestinimo tvarką, nėra tinkamas sukčiavimo cukraus sektoriuje problemos sprendimas ir turėtų atvirkštinį poveikį sukčiavimui mažmeniniu lygmeniu bei kitoms valstybėms narėms. Reikėtų ieškoti platesnio masto sprendimo, kuris apimtų mokesčių kontrolės ir surinkimo struktūrines reformas. Komisija toliau pasiryžusi, kai įmanoma, teikti būtiną pagalbą Vengrijai, siekiant įveikti problemas, susijusias su sukčiavimu PVM. Komisija taip pat siūlo Vengrijai stiprinti bendradarbiavimą „Eurofisc“ tinkle su kitomis valstybėmis narėmis, kurios žemės ūkio sektoriuje susiduria ar ateityje galėtų susidurti su panašiomis problemomis.

---

[4] *Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU-27 Member States.* Europos Komisijos užsakyta ataskaita, kurią parengė CPB (Nyderlandų ekonominės politikos analizės biuro) vadovaujamas konsorciumas, http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/studies/vat-gap.pdf.

[5] Žr. 2013 m. Vengrijos nacionalinės reformų programos ir konvergencijos programos vertinimą, pridedamą prie rekomendacijos dėl Tarybos rekomendacijos dėl Vengrijos 2013 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2012–2016 m. Vengrijos konvergencijos programos (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas – SWD(2013) 367 *final*, 21–22 p.); taip pat žr. http://www.doingbusiness.org.

5. IŠVADA

Remdamasi išdėstytais argumentais Komisija nepritaria Vengrijos prašymui.